

opusdei.org

Tunda Teda ja tunda ennast (XII): Liturgilise palve hinged

Liturgiliselt palvetama õppimine nõuab alandlikkust, et võtta vastu teistelt sõnu, mida me ütleme. See nõuab ka keskendunud südant, mis tunneb ära ja väärtustab kõiki kristlasi ühendavaid suhteid.

20.07.2023

1936. aasta aprillis suurenevad sotsiaalsed pinged Hispaanias. Kuid

DYA Akadeemia püüab säilitada rahulikku õppeõhkkonda. Keset neid kummalisi päevi kirjutab üks seal elav tudeng oma vanematele, et eelmisel päeval harjutasid nad oma õpetaja juhtimisel liturgilisi laule tema mäletamist mööda väga rõõmsas õhkkonnas. [1] Võime imestada, miks veetsid 30 ülikooli tudengit pühapäeva õhtu liturgia jaoks laule harjutades.

Vastuse leiab püha Josemaría paar kuud varasemast otsusest lisada akadeemia arengukavasse mõned gregooriuse laulu tunnid. Kuigi koguduse noore preestrina Perdigueras pidas püha Josemaría lauldud Missat regulaarselt, ei kajastanud see otsus isiklikku huvi. See ei olnud tingitud ka teaduslikust huvist, mis tulenes liturgilise liikumise arengust Hispaanias. Pigem tuli see otsus tema hingehoiukogemusest, ajendiks vaid

soov aidata noortel saada
„palvehingedeks“.

Huvitav on meenutada, et kolm väljaannet, mille kallal püha Josemaría neil aastail töötas, tegelesid kõik Jumalaga dialoogi hõlbustamisega. Esimene keskendus isiklikule meditatsioonile, teine edendas rahva vagadust, kolmas (mis kunagi ilmavalgust ei näinud) oli aga mõeldud lugejate julgustamiseks liturgilisse palvesse sukelduma. Esimese algatuse vili oli *Consideraciones espirituales* [Vaimsed mõtisklused], millest hiljem sündis tema tuntud teos *Tee*. Teise algatuse tulemuseks oli tema lühiteos *Roosipärg*, kolmas aga pidi kandma pealkirja *Devociones litúrgicas* [Liturgilised palved]. Kuigi viimase teose ilmumine kuulutati välja 1939. aastaks, ei saanud see erinevatel põhjustel kunagi teoks. Tortosa piiskop Felix Bilbao koostatud eessõna on siiski säilinud. See

avaldamata tekst pealkirjaga
Palvetage ja palvetage hästi!
julgestab lugejaid süvendama
armastust Kiriku liturgia vastu,
juhindudes raamatu autori järgi, et
saavutada „tõhus, südamlilik ja kindel
palve, mis ühendab neid lähedaselt
Jumalaga“. [2]

Kiriku palvele hääle andmine

Püha Josemaría jaoks ei olnud
liturgia lihtsalt reeglite kogum, mille
eesmärk oli anda teatud talitusele
pidulikkus. Ta kannatas, kui
sakramentide ja muude liturgiliste
toimingute pühitsemise viis ei
teeninud tõeliselt inimeste kohtumist
Jumala ja teiste Kiriku liikmetega.
Kord, pärast liturgilist pühitsemist,
kirjutas ta: „Palju vaimulikke:
peapiiskop, kanoonikute kapiitel,
abivaimulikud, kantorid, teenijad ja
akolüüdid... Suurepäraseid
kaunistused: siid, kuld, hõbe,
vääriskivid, pits ja samet... Muusika,

koor, kunst... Ja... ilma inimesteta!
Suurepäraseid riitused ilma
inimesteta.“ [3]

Tema mure *inimeste* pärast liturgias oli sügavalt teoloogiline. Liturgilistes tegevustes suhtleb Kolmainus kogu Kirikuga, mitte ainult selle ühe osaga. Pole juhus, et enamik püha Josemaría mõtisklustest, mis on pühendatud raamatus *Tee* liturgiale, leidub peatükis *Kirik*. Opus Dei asutaja jaoks on liturgia privilegeeritud koht kristliku palve kirikliku mõõtme kogemiseks. Seal tunneme, et oleme kõik omavahel ühendatud Jumala poole pöördumisel. Liturgiline palve, mis on alati isiklik, avab horisondid, mis ulatuvad kaugemale individuaalsetest asjaoludest. Kui isiklikus mõtiskluses oleme meie kõnelevaks subjektiks, siis liturgias on subjektiks kogu Kirik. Kui üksinda dialoogis Jumalaga räägime Kiriku

liikmetena, siis liturgilises palves kõneleb Kirik meie kaudu.

Seega on liturgiliste palvete *meie* ütlemise õppimine suurepärane kool, mis täiendab meie suhte erinevaid dimensioone Jumalaga. Seal avastame, et oleme selle suure perekonna, milleks on Kirik, liikmed. Püha Josemaría andis meile nõu: „Sinu palve peab olema liturgiline. Oleks hea, kui sa harjuksid lugema psalme ja missaraamatu palveid, selle asemel et lugeda isiklikke või erapalveid.“ [4]

Liturgiliselt palvetama õppimine nõuab alandlikkust, et võtta vastu teistelt sõnu, mida me ütleme. See nõuab ka keskendunud südant, mis tunneb ära ja väärtustab kõiki kristlasi ühendavaid suhteid. Seetõttu on kasulik meeles pidada, et me palvetame koos nendega, kes on sel hetkel meiega, ja ka nendega, keda pole kohal; kristlastega meie

kodumaalt, naaberriikidest, kogu maailmast... Oleme oma palves ühendatud ka nendega, kes on läinud enne meid ja on puhastustules või naudivad juba taevast auhiilgust. Liturgiline palve ei ole anonüümne valem; see on „täidetud nägude ja nimedega.“ [5] Me ühendame end kõigi nendega, kes on osa meie elust ja kes sarnaselt meiega elavad „Isa ja Poja ja Püha Vaimu nimel“, osaduses Kolmainsuse eluga.

Kiriku palvele keha andmine

Me teame, et püha Josemaría jaoks ei tähendanud töö pühitsemine pelgalt palvete esitamist töö ajal, vaid eelkõige oma töö tegemise muutmine palveks Jumala auks, püüdes seda teha nii hästi kui võimalik, teades, et meie Taevane Isa jälgib meid armastusega. Samuti ei tähenda liturgiline palve esmajoones palvetamist liturgiliste toimingute ajal, vaid pigem nende rituaalsete

toimingute läbiviimist *digne, attente ac devote*, väarikalt, tähelepanelikult ja pühendunult, olles tegevuse juures teadlikult kohal. Need ei ole pelgalt võimalused teha isiklikke usu-, lootuse- ja armastustegusid, vaid tegevused, *mille kaudu* kogu Kirik väljendab oma usku, lootust ja armastust.

Püha Josemaría pidas väga tähtsaks *õppimist, kuidas olla teadlikult kohal* mitmesugustel jumalateenistustel, vagaduse „häid kombeid“. Väarikus, mida liturgiline palve nõuab, on tihedalt seotud inimese kehalise käitumisega, sest see, mida me tahame teostada, väljendub teatud määral kõigepealt seal. Püha Missa pühitsemine, pihil käimine, õnnistamine Pühima Sakramendiga jne hõlmavad mitmesuguseid kehalisi toiminguid, kuna need on palvetamine, mis väljendub tegudes. Liturgiline palve hõlmab seega ka palvetamist oma kehaga. Veelgi

enam, see tähendab õppimist kehaliselt väljendama siin ja praegu Kiriku palvet. Ja kuigi sageli on preestri ülesandeks anda oma hääl ja käed Kristusele, Kirikupeale, annab just rahvas hääle ja nähtavuse kogu Kristuse Müstilisele Ihule. Arusaam, et meie kaudu nähakse ja kuuldakse pühakute ja puhastustules viibivate hingede palvet, võib julgustada meid hoolitsema vagaduse „heade kommete“ eest.

Lisaks väärrikusele nõuab liturgiline palve selle hoolikat läbiviimist. Seega, lisaks sellele, et keskendume sõnadele, mida me ütleme, on oluline võtta ise osa hetkest, mida me kogeme, kõige sügavamal võimalikul viisil. Peame selgelt aru saama, kellega me koos oleme ning miks ja mis eesmärgil. See selge teadvustamine nõuab eelnevat isiklikku kujunemist, mida saab alati parandada. Püha Josemaría ütles: „Ära kiirusta. Mõtle, mida ütled, kes

ütleb ja kellele. Sest kiire
järelemõtlematu kõne on vaid müra,
plekkpurkide kolin. Ja ma ütlen sulle
koos püha Teresaga, et ükskõik kui
palju sa ka suud ei liiguta, ei pea ma
seda palvetamiseks.“ [6]

Kohtumine Kolmainsuse iga isikuga

Hoolimata meie haprusest tingitud
paratamatutest tähelepanu
kõrvalejuhtijatest, osaleme
liturgilises palves kogu Kiriku
salapärasest, kuid tõelises kohtumises
Pühima Kolmainsuse kolme isikuga.
Meie palvet rikastab seetõttu
eristama õppimine, millal me
pöördume Isa, Poja või Püha Vaimu
poole. Liturgial oleme tavaliselt näost
näkku Jumal-Isaga, kuigi sageli
nimetatakse teda lihtsalt Jumalaks
või Issandaks. Temast on pärit kõik
õnnistused, mida Kolmainsus
maailmale annab, ja Temale tulevad

tema Poja kaudu kõik kiitused, mida olendid on võimelised väljendama.

Seda, mida me ütleme Isale, ütleme *Jeesuse kaudu*, kes pole mitte niivõrd *meie ees*, kuivõrd *meiega*. Sõna on saanud lihaks, et tuua meid Isa juurde. Ja seetõttu täidab tema kohaloleku avastamine meie kõrval vennana, kes teab meie nõrkust ega häbene seda, meid lohutuse ja julgusega. Veelgi enam, liturgiline palve kui Kiriku avalik palve on sündinud Jeesuse palvest. See pole mitte ainult Tema palve jätk, kui Ta oli siin maa peal, vaid see on täna ja praegu tema eestpalve väljendus meie eest taevas (vrd Hb 7:25).

Mõnikord pöördume palvetega ka otse Jeesuse poole, nähes Poega oma Päästjana. Seega on liturgiline palve suurepärane viis olla kooskõlas Kristuse preesterliku südamega.

Poja kaudu Isale adresseeritud palve viiakse läbi Pühas Vaimus.

Liturgilises palves Kolmainsuse kolmanda isiku kohaloleku teadvustamine on Jumala suur kingitus. Meil on lihtne mitte tähele panna Suurt Tundmatut, nagu püha Josemaría Teda mõnikord nimetab, nagu valgust või õhku meie ümber. Ent me teame, et ilma valguseta me ei näe ja ilma õhuta ei saa me hingata. Püha Vaim toimib liturgilises dialoogis sarnaselt. Kuigi me tavaliselt ei pöördu Tema poole otse, teame, et Ta elab meis ja sõnatute ägamistega aitab meil pöörduda Isa poole sõnadega, mida Jeesus meile õpetas. Seega avaldub tema tegevus kaudselt. Rohkem kui sõnades, mida me ütleme või kellele me ütleme, ilmutab Vaim end selles, kuidas me neid ütleme. Ta on kohal õhkamises, millest saab laul, ja vaikus, mis laseb Jumalal meie südames töötada.

Nii nagu tuule kohalolekut tajuvad objektid, mille see liikuma paneb, nii

võime me aimata Püha Vaimu kohalolekut, kui kogeme tema tegevuse mõju. Näiteks on tema tegevuse üks esimesi tulemusi teadmine, et me palvetame kirikus Jumala tütarde ja poegadena. Samuti kogeme tema tegevust, kui Ta paneb Jumala Sõna meie sees kõlama mitte inimese sõnana, vaid Isa Sõnana, mis on adresseeritud meist igaühele. Eelkõige avaldub Püha Vaim helluses ja suuremeelsuses, millega Isa ja Poeg end meist igaühe peale valavad, kui nad liturgilisel pühitsemisel meile andestavad, valgustavad, tugevdavad või annavad meile erilise anni.

Lõpuks on Püha Vaimu tegevus nii intiimne ja vajalik, et just Tema teeb liturgilisest tegevusest tõelise kolmainsusliku kontemplatsiooni. Ta laseb meil näha kogu Kirikut ja Jeesust ennast kohal olevat, kui meie meeled ütleavad meile vastupidist. Püha Vaim on see, kes ilmutab meile,

et liturgilise palve hing ei ole sõnade või väliste liigutuste vormiline täitmine, vaid armastus, millega me siiralt püüame teenida ja laseme end teenida. Püha Vaim aitab meil osa saada tema isiklikust müsteeriumist, kui õpime rõõmustama Jumalas, kes alandab end meie teenimiseks, et saaksime hiljem teisi teenida.

Olen *elanud* evangeeliumi järgi

Meid ei tohiks üllatada, et Pühakirjas ja Traditsioonis on liturgiliste toimingute kohta üks kõige sagedamini kasutatavaid termineid „teenimine“. Teenimise mõõtmel avastamisel liturgilises palves on meie siseelu jaoks palju tagajärgi. Mitte ainult sellepärast, et need, kes teenivad armastusest, ei sea ennast keskpunkti, vaid ka seetõttu, et liturgia nägemine teenimisena on selle järgi elamise võti. Kuigi see võib tunduda paradoksaalne, leiame paljudes liturgilistes palvetes

üleskutse jälgendada oma tavaelus seda, mida oleme just tähistanud. See kutse ei tähenda, et peaksime laiendama liturgilist keelt oma perekondlikele ja töösuhetele. Pigem tähendab see, et muudame oma elus „programmiks“ selle, mille üle riitus on lasknud meil mõtiskleda ja mida kogeda. [7] Sellepärast hüüatas püha Josemaría mõnikord, kui mõtiskles Jumala tegevuse üle oma igapäevaelus: „Tõesti, ma olen elanud tänase missa Evangeeliumi järgi.“ [8]

Et elada päevase liturgia järgi ja muuta oma igapäevane elu teenimiseks, kakskümmend neli tundi kestvaks „Missaks“, peame pühitsetu valguses mõtisklema oma isikliku olukorra üle. Püha Josemaría märkis üles sõnu või väljendeid, mis teda Missa pühitsemise või tunniliturgia ettelugemise ajal tabasid. Sel määral, et ühel päeval kirjutas ta: „Ma ei tee ühtegi märget

psalmidest, sest ma peaks need kõik üles märkima, sest neis on vaid imed, mida hing näeb, siis kui Jumalat teenitakse.“ [9] On tõsi, et liturgiline palve on isikliku palve allikas, kuid sama tõsi on see, et ilma hoolika järelemõttlemiseta on liturgilise palve rikkust väga raske isiklikult assimileerida.

Just meie isikliku palve vaikuses omandavad liturgia sõnad meie jaoks intiimse ja isikliku jõu. Maarja näide on siin väga valgustav. Jumalaema õpetab meile, et liturgia *fiat*-i, „sündigu mulle“ elluviimiseks, selle muutmiseks teenimiseks, peame pühendama aega kõigi nende asjade üle oma südames isiklikult mõtisklemiseks (vt Lk 2:19).

.....

[1] Vrd “Un estudiante en la Residencia DYA. Cartas de Emiliano

Amanna su familia (1935-1936),”
Studia et Documenta, vol. 2, 2008, lk
343.

[2] Prelatuuri üldarhiiv, 77-5-3.

[3] *Isiklikud märgid*, nr 1590, 26.
oktoober 1938; tsitaat *The Way*,
Critical-Historical Edition, Scepter
(U.K.), kommentaar nr 528 kohta, lk
695.

[4] Püha Josemaria, *Tee*, nr 86.

[5] Franciscus, apostellik
ekshortatsioon *Evangelii gaudium*, nr
274.

[6] Püha Josemaría, *Tee*, nr 85.

[7] Vrd Püha Josemaría, *Kui Kristus
on möödumas*, nr 88.

[8] *Märgid IV*, nr 416, 26. november
1931; tsitaat *The Way, Critical-
Historical Edition*, Scepter (U.K.),
kommentaar nr 86 kohta, lk 280.

[9] *Märgid V*, nr 681, 3. aprill 1932; tistaat *The Way, Critical-Historical Edition*, Scepter (U.K.), kommentaar nr 86 kohta, lk 279.

Juan Rego

.....

pdf | document generated
automatically from [https://
dev.opusdei.org/et-ee/article/tunda-
teda-ja-tunda-ennast-xii-liturgilise-
palve-hinged/](https://dev.opusdei.org/et-ee/article/tunda-teda-ja-tunda-ennast-xii-liturgilise-palve-hinged/) (04.08.2025)